

แนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษา
เพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**Guidelines for Developing Student Learning Outcomes in accordance
with Education Criteria for Performance Excellence (EdPEx)
at Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University**

บรรณกร แซ่ลิ่ม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Bannagorn Saelim

Prince of Songkla University, Thailand

E-mail: bannagorn.s@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกและคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารและผู้ประเมินตามเกณฑ์ EdPEx ด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนมีด้วยกัน 6 แนวทาง ได้แก่ 1) พัฒนาและบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน 2) พัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญ 3) พัฒนานักศึกษาให้มีทักษะทางวิชาชีพ 4) พัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะสากล 5) พัฒนานักศึกษาให้มีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล และ 6) พัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ต่อไป

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; ผลลัพธ์การเรียนรู้; เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

* วันที่รับบทความ : 2 ตุลาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 13 ตุลาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 14 ตุลาคม 2567

Received: October 2 2024; Revised: October 13 2024; Accepted: October 14 2024

Abstract

This research aimed to explore guidelines for developing student learning outcomes in accordance with the Education Criteria for Performance Excellence (EdPEX) at the Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University. It was qualitative research that utilized in-depth interviews and purposive selection to identify a group of 9 experts, including administrators and assessors aligned with the EdPEX criteria. The data were analyzed and summarized using descriptive methods.

The study identified 6 guidelines for developing student learning outcomes: 1) Designing and managing curricula with a focus on student learning outcomes; 2) Enhancing teachers' expertise; 3) Developing students' professional skills; 4) Equipping students with international competence; 5) Strengthening students' digital technology skills; and 6) Promoting students' morality and ethics. These findings offered practical approaches for enhancing student learning outcomes at the Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University.

Keywords: Guidelines for developing; Learning outcomes; EdPEX

บทนำ

การจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านเจตคติ โดยนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับผลลัพธ์ ซึ่งจะช่วยยกระดับการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด และนำไปสู่การได้รับการจ้างงานในอนาคต (สมชาย เทพแสง, กัณฑ์ธมณีญา นฤโฆษกิติกริตติ และอัจฉริยา เทพแสง, 2566: 1) ซึ่งการจัดทำหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการความรู้และนำไปกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทั้งระดับหลักสูตร ระดับรายวิชา และระดับบทเรียน รวมถึงผลการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี โดยอาจารย์จะนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มานะ สีนธวงษานนท์ และนัฐยา บุญกองแสน, 2566: 480) โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมาย มีแนวทางการเรียน สร้างความรู้และทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริง (สุธน วงศ์แดง, 2567: 234) การบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้จะต้องวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาหลักสูตร โดยปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลลัพธ์ที่สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษา เชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตประจำวัน และนำผลลัพธ์การเรียนรู้ไปสู่การปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอน กำกับติดตาม และวัดประเมินผลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสรุปผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับเป้าหมาย เท้าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นข้อมูลการวางแผนงานในอนาคตตามมาตรฐานการศึกษา (ทัชชา ปัญญารัตน์ และ ยงยุทธ ยะบุญธง, 2567: 44) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรโดยจะต้องบริหาร

จัดการและออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาจะเกิดจากการผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งจากการศึกษา ฝึกอบรม หรือฝึกปฏิบัติ หรือเรียนรู้ในที่ทำงานจริงระหว่างการเรียน (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565: 28-29) ผลลัพธ์การเรียนรู้จะเกิดกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับอย่างน้อยสี่ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ เป็นสิ่งที่สั่งสมจากการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้า หรือจากประสบการณ์ในหลักสูตรที่มีความจำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปใช้หรือต่อยอดความรู้ในการทำงาน การใช้ชีวิต การอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืนในโลกยุคดิจิทัล 2) ด้านทักษะ มีความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ จนเกิดความรู้เร็วชำนาญเพื่อพัฒนาวิชาการ วิชาชีพ การทำงาน พัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมในโลกยุคดิจิทัล 3) ด้านจริยธรรม เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนถึงคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ และ 4) ด้านลักษณะบุคคล เป็นบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยหรือค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะในศาสตร์สาขาวิชา วิชาชีพ และตามแต่ละสถาบันที่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในหลักสูตร (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565: 35-36)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ใช้เกณฑ์ประกันคุณภาพหลักสูตรของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance: AUN-QA) ซึ่งได้ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นการจัดการศึกษาตามผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome Based Learning) เริ่มตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรและออกแบบกระบวนการตามผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามศาสตร์สาขาวิชาที่จะต้องตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบัน นอกเหนือจากผลลัพธ์ดังกล่าวแล้วยังกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ทั่วไปเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวันทั้งทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการทำงานร่วมกัน รวมถึงกำหนดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ และมีแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2563: 16) ซึ่งมีความสอดคล้องกับการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรจัดการเรียนการสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีทักษะความสามารถที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมรับและเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นพลเมืองที่ดี และเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งมีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาตนเองและสังคม (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565: 15) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้กำหนดอัตลักษณ์นักศึกษาเรียกว่า I-WiSe ย่อมาจาก I: Integrity นักศึกษามีความซื่อสัตย์ มีวินัยทั้งต่อตนเอง ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นที่จะทำให้การใช้ชีวิตของนักศึกษาเป็นไปอย่างมีความสุข Wi: Wisdom นักศึกษาเป็นผู้ปัญญา มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาตามศาสตร์สาขาวิชาของตนเอง มีทักษะการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและเรียนรู้ตลอดชีวิต SE: Social Engagement นักศึกษามีจิตสาธารณะ เป็นผู้มีน้ำใจ ให้ความ

ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระมหิตลธิเบศรอดุลยเดชวิกรมพระบรมราชชนกและปณิธานของมหาวิทยาลัย “ขอให้ถือประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง” (ไตรถิกา นุ่นเกลี้ยง, 2566 : 2)

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะทางวิชาการ ชื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่ปัญญา จิตสาธารณะ และทักษะในศตวรรษที่ 21 และกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี เกณฑ์การประกันคุณภาพหลักสูตรของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน และนโยบายของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รวมถึงได้กำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามข้อกำหนดของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEx) เพื่อใช้ติดตามความก้าวหน้าและวัดผลความสำเร็จของการจัดการศึกษา ซึ่งเกณฑ์ได้มุ่งเน้นให้ทบทวนและพัฒนากระบวนการหรือแนวทางเพื่อให้ผลการดำเนินงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันจากการประเมินผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเกณฑ์ EdPEx ระยะ 3 ปีที่ผ่านมาพบว่า ตัวชี้วัดส่วนหนึ่งมีผลการดำเนินงานที่ลดลงในบางปี เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีผลลัพธ์ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ในการกำหนดทิศทางหรือเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEx) ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแนวทางการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2566 จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามหนังสือรับรองเลขที่ PSU IRB 2023-ST-Libarts-004

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญภายในองค์กรและกลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญภายนอกองค์กร รวม 9 คน โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ คณบดีหรือที่เคยดำรง

ตำแหน่งคณบดี หรือรองคณบดี/ผู้ช่วยคณบดีที่ดูแลงานตามพันธกิจหรืองานประกันคุณภาพการศึกษา 8 คน และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้ตรวจประเมินตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) 1 คน

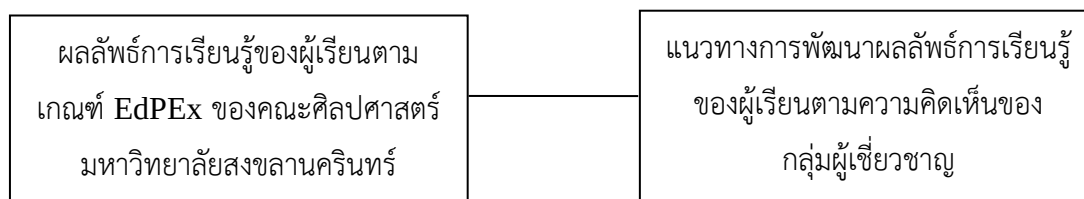
การเก็บรวบรวมข้อมูลและพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำโครงการวิจัยเพื่อจัดส่งไปถึงผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยจะชี้แจงจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และประโยชน์ที่จะได้รับ เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยแล้วจะให้ลงนามในแบบฟอร์มพิทักษ์สิทธิ หลังจากนั้นผู้วิจัยจะจัดส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อมูลและนัดหมายล่วงหน้าเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งข้อคำถามจะยึดหยุ่นตามบริบทของการให้ข้อมูล โดยพยายามตั้งคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญตอบได้ตรงประเด็น ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับและนำเสนอผลเป็นภาพรวมเท่านั้น หากผู้เชี่ยวชาญไม่สบายใจหรือไม่ต้องการให้ข้อมูลสามารถออกจากโครงการวิจัยโดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล โดยจะได้รับการพิทักษ์สิทธิเช่นเดิม เมื่อเสร็จสิ้นสุดโครงการวิจัยไปแล้วเป็นเวลา 2 ปี จะทำลายเอกสารและลบไฟล์ข้อมูลในคอมพิวเตอร์ทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดข้อคำถาม หลังจากนั้นจะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดนิยามศัพท์ให้ตรงและความครอบคลุมกับขอบเขตการวิจัย ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยนำเสนอที่ปรึกษางานวิจัยและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องระหว่างของคำถามกับนิยามศัพท์เพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (เกษรชัย และหิม, 2558: 37)

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาความ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลและผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์โดยการคัดเลือกจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสรุปผลโดยเชื่อมโยงระหว่างผลการวิจัยกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อผู้วิจัยจะนำเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรมและคำอธิบายใหม่ ๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตามเกณฑ์ EdPEX ของ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยศึกษาจากการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้บริหารภายในองค์กรและผู้ประเมินคุณภาพตามเกณฑ์ EdPEX ภายนอกองค์กร ดังแสดงในภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิจัยแนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ตามเกณฑ์ EdPEx ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลจากการวิจัยได้ 6 ประเด็น ดังนี้

1. การพัฒนาและบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยออกแบบรายวิชาและกิจกรรมพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ติดตามผลการเรียนรู้ การให้แนวทางการแก้ไขกับผู้เรียน และวัดประเมินผลที่สะท้อนคุณภาพอย่างแท้จริงตามตัวชี้วัด ดังข้อมูลและผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า “...การจัดระบบการศึกษาที่เน้นคุณภาพและกำหนดคุณภาพเกิดจากรายวิชาที่สะท้อนคุณภาพ...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1) “...จัดทำหลักสูตรตามรูปแบบ OBE อย่างแท้จริง...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2) “...ปลูกฝังคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคณะศิลปศาสตร์ โดยสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอนทุกวิชาของคณะ โดยเฉพาะวิชาเอก ซึ่งจะต้องมีการตกลงและทำความเข้าใจกับอาจารย์ผู้สอนทุกคนก่อน เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5) “...จัดการเรียนการสอนโดยเน้น active learning cognitive depth และ outcome-based ประเมินการเรียนการสอนตามตัวชี้วัดและเป็นรูปธรรม...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6) “...จัดกระบวนการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาสามารถเข้าร่วมเป็นทีมงานในการทำโครงการเพื่อชุมชนและสังคม จัดกระบวนการติดตามผลการเรียน และแนวทางแก้ไขหากผลการเรียน (คะแนนเฉลี่ย ความสามารถทางภาษา และคอมพิวเตอร์) ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8) “...กำหนดให้มีรายวิชาเลือกภาษาที่สามในทุกหลักสูตร...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9)

2. การพัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญ สร้างงานวิชาการที่มีคุณภาพ และมีคุณค่าต่อสังคม ดังข้อมูลและผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า “...พัฒนาคุณภาพอาจารย์ที่เน้นการให้ความรู้เชิงลึกมากกว่ากิจกรรมที่เป็นเชิงเทคนิค Strategy หรือ how to ที่เป็นกิจกรรมที่เป็นการสร้างปริมาณมากกว่าคุณภาพที่แท้จริง รวมถึงสร้างทัศนคติ จิตสำนึกที่สำคัญในการปฏิบัติงานในระดับอุดมศึกษาที่เป็นการสร้างงานวิชาการเชิงลึก และมีคุณค่ากับสังคม...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1)

3. การพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะทางวิชาชีพและการทำงานด้วยการฝึกงานหรือปฏิบัติสหกิจศึกษา ดังข้อมูลและผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า “...จัดกิจกรรมเสริมทักษะให้นักศึกษาที่เป็นการแก้ปัญหาของนักศึกษาได้ตรงจุดและเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพที่จำเป็นในอนาคต...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1) “...มีการจัดทำหลักสูตรในลักษณะ WIL เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สังคม วัฒนธรรม การปรับตัว ลักษณะการทำงานจริงก่อนทำงานและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2) “...การใช้เครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกงาน การทำโครงการ กิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ ประเมินค่า และแก้ปัญหา รวมทั้งการทำงานเป็นทีม การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3) “...การฝึกงานและสหกิจ...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4) “...มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการทำงานเป็นทีม...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9)

4. การพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะสากลที่เน้นสร้างประสบการณ์แลกเปลี่ยนในต่างประเทศและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ดังข้อมูลและผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า “...ส่งเสริม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกประสบการณ์ด้านภาษาในพื้นที่วัฒนธรรมจริง...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2) “...เตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะสากล ความเป็นพลเมืองโลก...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3) “...จัดโครงการสมรรถนะสากลและโครงการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4) “...อบรมภาษาอย่างต่อเนื่องทุกชั้นปี อย่างน้อยปีละ 1 กิจกรรมหรือโครงการ...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9)

5. การพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลที่เน้นฝึกใช้งานจริง ดังข้อมูลและผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า “...ให้ผู้เรียนใช้ดิจิทัล เทคโนโลยี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

6. การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ดังข้อมูลและผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า “...การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสะท้อนคิดเกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรม...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3) “...จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 1-4 โดยเฉพาะการพัฒนาด้านจิตปัญญา...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5) “...จัดทำคู่มือจรรยาบรรณนักศึกษาและมีกระบวนการทบทวนอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8) “...มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านทักษะทางสังคม...” (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ตามเกณฑ์ EdPEx ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สามารถอภิปรายผลได้ 6 แนวทาง ดังนี้

1. การพัฒนาและบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนโดยออกแบบรายวิชาและกิจกรรมพัฒนาให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ติดตามผลการเรียน ให้แนวทางการแก้ไขกับผู้เรียน และวัดประเมินผลที่สะท้อนคุณภาพอย่างแท้จริงตามตัวชี้วัด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน บูรณาการศาสตร์ และสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และลักษณะบุคคลตามความคาดหวัง โดยสามารถนำความรู้ไปใช้ในการทำงานและต่อยอดในอนาคต ในขณะเดียวกันอาจารย์ผู้สอนสามารถนำผลลัพธ์การเรียนรู้ไปใช้ในการออกแบบ วางแผน จัดการเรียนการสอนที่เน้น Active Learning และ Work-integrated Learning รวมถึงมีตัวชี้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ใช้ในการวัดผลระหว่างเรียน ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มานะ สันธวงษานนท์ และ นัฐยา บุญกองแสน (2566: 480) ได้ศึกษาการจัดทำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล พบว่า การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยตอบสนองความต้องการความรู้เพื่อนำไปใช้ใน

การทำงานของบัณฑิต โดยอาจารย์และบุคลากรสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิชัย แก้วบุตร (2564: 238) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามแนวทาง Outcome-Based Education พบว่า ควรเป็นหลักสูตรที่บูรณาการระหว่างศาสตร์ภาษาจีนและธุรกิจ โดยศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning และ Work-integrated Learning จัดโครงการพัฒนาความสามารถด้านภาษาจีนให้นักศึกษามีความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งก่อนสำเร็จการศึกษาจะต้องวัดระดับความสามารถภาษาจีน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย เทพแสง และคณะ (2566: 39) ได้ศึกษาผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): ญูญแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก พบว่า จะช่วยยกระดับคุณภาพและมีกรอบในการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลอย่างชัดเจน สามารถติดตามความก้าวหน้าของการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิตติมา ญาณะวงษา และคณะ (2564: 279) ได้ศึกษาหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา พบว่า หลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจะต้องมีลักษณะเฉพาะและมุ่งเน้นผลลัพธ์ของผู้เรียน โดยออกแบบผลลัพธ์จากวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรนำไปสู่วัตถุประสงค์หลักสูตร โดยผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชาจะนำไปออกแบบรายวิชา การจัดการเรียนการสอน และวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเฉพาะทาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นงนุช ไชยผาสุก และคณะ (2567: 162-163) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการตลาดตามแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมีความต้องการจำเป็นให้บัณฑิตมีความสามารถในการวางแผนการวิจัยเพื่อการค้นคว้าหาความรู้ด้านการตลาดใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำความต้องการดังกล่าวมากำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับหลักสูตร รวมถึงมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติจริงผ่านการทำงานก่อนสำเร็จการศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กมล โพธิเย็น (2564: 11) ได้ศึกษา Active Learning การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนโดยตรงและให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน เพื่อน และผู้สอนผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งในและนอกห้องเรียนและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิเชษฐ พินิจ, อนุศิษฐ์ อันมานะตระกูล และ เอกรัตน์ รวยรวย (2566: 6) ได้ศึกษาการรู้การประเมิน: การประเมิน ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และการกำหนดเกรดที่ถูกต้องและเป็นธรรมตามแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์ พบว่า การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้นตามแนวทาง OBE สิ่งสำคัญผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดเกรดถูกต้องและมีความเป็นธรรมเพื่อให้มีความมั่นใจว่าผู้เรียนจะบรรลุผลลัพธ์ตามที่กำหนด

2. การพัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญ สร้างงานวิชาการที่มีคุณภาพ และมีคุณค่าต่อสังคมที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์จะส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาอาจารย์ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญโดยจะต้องมีผู้บริหารและคณะกรรมการพัฒนาบุคลากรเพื่อช่วยกำหนดนโยบายหรือทิศทางการพัฒนาอาจารย์อย่างชัดเจน กำหนดสมรรถนะของอาจารย์ให้มีความสอดคล้องกับภารกิจหลักของหน่วยงานทั้งด้านการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมถึงสมรรถนะใหม่ๆ ของอาจารย์ในอนาคตตามแผนกลยุทธ์ขององค์กร จัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่บริหารทรัพยากรบุคคลและสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาอาจารย์อย่างเพียงพอ รวมถึงจัดสรรทุนสนับสนุนสำหรับการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของหน่วยงาน โดยมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็วผ่านระบบออนไลน์เพื่อให้อาจารย์สามารถรับทราบข้อมูลการอบรมทั้งในและต่างประเทศในด้านการจัดการเรียนการสอนและตามศาสตร์สาขาวิชาเฉพาะด้าน สำหรับการสร้างงานวิชาการที่มีคุณภาพและมีคุณค่าต่อสังคมจะต้องบริหารอัตรากำลังและภาระงานของอาจารย์ โดยปรับสัดส่วนภาระงานให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีความเหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์มีระยะเวลาและโอกาสในการทำวิจัยที่เพิ่มสูงขึ้น สร้างทัศนคติที่ดีและความตระหนักรู้ให้กับอาจารย์ว่าการวิจัยเป็นภาระงานหลัก และเป็นภารกิจหนึ่งขององค์กร สนับสนุนให้อาจารย์ลาเพื่อไปเพิ่มพูนความรู้หรือทำวิจัย จัดให้มีการฝึกอบรมระเบียบวิธีวิจัย มีระบบพี่เลี้ยง และผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษา เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและช่วยให้การทำวิจัยของอาจารย์ประสบผลสำเร็จ ซึ่งการทำวิจัยดังกล่าวจะช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ สร้างความเชี่ยวชาญ และความเข้มแข็งทางวิชาการ รวมถึงช่วยแก้ปัญหาและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จรัสศรี เพ็ชรคง (2559: 206) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี จักรีรัช พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพของอาจารย์จะทำให้ นักศึกษาสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญยวีร์ โชคประเสริฐสมและคณะ (2565: 180) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ควรมีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่พัฒนาศักยภาพอาจารย์ มีงบประมาณสนับสนุนและเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลหลักสูตรหรือโครงการพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ รวมถึงแต่งตั้งผู้บริหารและคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางทางการพัฒนาอาจารย์ที่มีความชัดเจนและให้ถือว่าการพัฒนาอาจารย์เป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารงานบุคคล สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นราธิป อธิธนาธร และธนวัฒน์ บุรีรัตน์ (2564: 89) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะตามสายงานและสมรรถนะด้านการบริหารของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่า มหาวิทยาลัยควรจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาทั้งในด้านการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะให้กับอาจารย์ โดยมีหน่วยงานกลางระดับมหาวิทยาลัยทำหน้าที่พัฒนาสมรรถนะอาจารย์ รวมถึงพัฒนาสมรรถนะในการทำงานเป็นทีมให้กับอาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัย สำหรับคณะมีบริบทและลักษณะสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จึงควรกำหนดสมรรถนะของแต่ละ

สาขาวิชา โดยมีหน่วยงานระดับคณะทำหน้าที่พัฒนาสมรรถนะให้อาจารย์เฉพาะด้าน สอดคล้องกับผล การศึกษาของ นราธิป อีธนาธร (2558: 1) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สายวิชาการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ตอนบน พบว่า ควรพัฒนาอาจารย์ในด้านการสอน ภาษาต่างประเทศ และ ทักษะเฉพาะด้านของแต่ละสาขาวิชาในรูปแบบอบรมสัมมนา รวมถึงปรับสัดส่วนภาระงานสอนและการทำวิจัย ให้มีความเหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์มีโอกาสนในการทำวิจัยเพิ่มขึ้น จัดฝึกอบรมระเบียบวิธีวิจัย และจัดให้ มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาด้านการวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรชลิศา ยะจะนะ (2564: 299-300) ได้ศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ควรจัดสรร ทุนการศึกษาอย่างเพียงพอทั้งในและต่างประเทศ มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อสื่อหรือหนังสือเพื่อ พัฒนาการเรียนการสอนหรือการวิจัย รวมถึงจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จัดให้มีการ พัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีเพื่อใช้จัดการเรียนการสอน การฝึกอบรมควรสนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับอบรม หลักสูตรในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง อบรมเทคนิคการสอนแบบใหม่เพื่อเพิ่มพูนทักษะให้ตรงกับ ความต้องการตามแผนพัฒนาอาจารย์รายบุคคลและอบรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาผลงานวิชาการ ควรมี นโยบายอัตราค่าจ้างและงบประมาณทำวิจัย โดยจัดสรรเวลาในการทำวิจัยและลดภาระงานสอนเนื่องจากการ ทำวิจัยสามารถนำไปพัฒนาตนเองและการสอนได้และสนับสนุนให้ลาเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อเข้าสู่ ตำแหน่งทางวิชาการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มัลลิกา เกตุขรรค์ตัน, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และวิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2558: 124-125) ได้ศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ควรมีนโยบายให้มีการบูรณาการโครงการพัฒนานักศึกษากับการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์รับทราบถึงอัตลักษณ์ รวมถึงติดตามและประเมินผลลัพธ์ของการ ปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ควรพัฒนาและอบรมการทำวิจัยให้กับอาจารย์ใหม่ เพื่อ พัฒนาองค์ความรู้ระดับสูง ทำวิจัยในลักษณะบูรณาการ การทำวิจัยเพื่อการแก้ปัญหาและก่อให้เกิดประโยชน์ อย่างเป็นรูปธรรมกับสังคม และเผยแพร่ผลงานวิจัยในรูปแบบต่างๆ ควรสนับสนุนให้อาจารย์ได้ใช้ความรู้ใน การบริการวิชาการทั้งการเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิให้กับสังคม และควรพัฒนาอาจารย์ให้มีความสามารถ ในการบูรณาการงานบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร และสอดคล้องกับผล การศึกษาของ สุทธิพร สายทอง (2562: 130) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐกลุ่มภาคเหนือตอนบน พบว่า ควรทำให้อาจารย์มีความตระหนักและเห็นว่าการวิจัย เป็นภาระงานหลักและเป็นหนึ่งในพันธกิจของมหาวิทยาลัย ดังนั้น อาจารย์จะต้องค้นคว้าแสวงหาความรู้ อย่าง ต่อเนื่อง และสร้างค่านิยมให้กับอาจารย์ที่จะมุ่งเป้าหมายการทำวิจัยที่มีทิศทางและมีความทุ่มเทเอาใจใส่ในการ ทำวิจัยเพื่อผลิตองค์ความรู้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ รวมถึงสร้างความก้าวหน้าในทางวิชาการเพื่อความ เป็นเลิศ โดยส่งเสริมให้อาจารย์มีความรู้ด้านการวิจัย เข้ารับการอบรม มีระบบพี่เลี้ยงและที่ปรึกษาค่อยให้

คำแนะนำการวิจัย ตลอดจนให้ความรู้เรื่องจรรยาบรรณการวิจัย สนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์ทั้งด้านเวลา งบประมาณ และกำลังใจแก่อาจารย์

3. การพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะทางวิชาชีพและการทำงานด้วยการฝึกงานหรือปฏิบัติสหกิจศึกษาที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ ฝึกงาน หรือปฏิบัติสหกิจศึกษาจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงด้านอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนในสถานประกอบการ นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน เสริมสร้างทักษะจากการปฏิบัติงานจริงก่อนสำเร็จการศึกษา ได้พัฒนาตนเอง เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น สร้างความรับผิดชอบ และความมั่นใจในตนเอง รวมถึงเป็นการสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการที่จะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และได้ข้อมูลจากสถานประกอบการเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย ได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ การฝึกงานหรือปฏิบัติสหกิจศึกษาจะต้องคัดเลือกสถานประกอบการที่มีคุณภาพมาตรฐาน เตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนฝึกงานหรือปฏิบัติสหกิจศึกษา และดำเนินการในช่วงที่นักศึกษาปลอดจากการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนสามารถเข้าร่วมปฏิบัติสหกิจศึกษาได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไตรถิกา นุ่นเกลี้ยง (2566: 6) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะด้านวิชาการและวิชาชีพผ่านหลักสูตรที่บูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับการทำงาน (WIL) เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกงานหรือปฏิบัติสหกิจศึกษา รวมถึงสร้างเครือข่ายกับสถานประกอบการที่สอดคล้องหรือตรงกับสายงานของนักศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชา พินขุนศรี (2558: 20) ได้ศึกษาระบบการจัดการสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าเป็นการจัดการศึกษาที่จะฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและเตรียมความพร้อมก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชน ยัมรัตน์บวร (2564: 29) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า ควรเสริมสร้างทักษะให้นักศึกษาผ่านรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา การปฏิบัติสหกิจจะต้องมีการสัมภาษณ์นักศึกษาก่อนเข้าโครงการ การคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความเหมาะสมกับนักศึกษาและเปิดรายวิชาในช่วงภาคฤดูร้อนเพื่อให้ นักศึกษากลุ่มวิชาอื่นได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการสหกิจ

4. การพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะสากลที่เน้นสร้างประสบการณ์แลกเปลี่ยนในต่างประเทศและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาหลักสูตรให้มีการจัดการเรียนสอนเป็นภาษาอังกฤษ จัดให้มีโครงการพัฒนาสมรรถนะสากล สนับสนุนทุน และส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนในต่างประเทศ เปิดรับนักศึกษาชาวต่างชาติเพื่อร่วมเรียนในหลักสูตร จัดให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างประเทศ จัดโปรแกรมให้นักศึกษาร่วมเรียนในรายวิชาหรือหลักสูตรระยะสั้นหรือลงทะเบียนเรียนอย่างน้อยหนึ่งภาคการศึกษา กับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยสามารถเทียบโอนรายวิชาและการเข้าร่วมกิจกรรมเป็น

หน่วยกิตได้ จะช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้ ประสบการณ์การใช้ชีวิต ความเป็นอยู่ เรียนรู้ต่างวัฒนธรรม พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และทำให้มีความมั่นใจในการใช้ภาษาเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ควรแสวงหาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชลี สารรัตน์ (2559: 9) ได้ศึกษาเชิงสังเคราะห์เกี่ยวกับสมรรถนะสากล พบว่า มหาวิทยาลัยควรพัฒนาหลักสูตรที่เรียนเป็นภาษาอังกฤษ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตจากการที่นักศึกษาเดินทางและได้รับประสบการณ์ในต่างประเทศ แลกเปลี่ยนนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และลงทะเบียนเรียนต่างมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษามีสมรรถนะที่สามารถทำงานได้ในหลากหลายสถานการณ์ ต่างวัฒนธรรม และต่างประเทศ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรรณวร บุญประเสริฐผล และคณะ (2553: 54) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ พบว่า ควรส่งเสริมให้นำรูปแบบการสอนที่เน้นประสบการณ์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากรูปแบบที่ได้พัฒนาทำให้ความสามารถภาษาอังกฤษของนักศึกษาสูงกว่าการสอนด้วยวิธีการแบบปกติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูติกาญจน์ เพ็ชรแก้ว และคณะ (2564: 454) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาของ คณะวิทยาการอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษาต้องการไปเรียนที่มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ เนื่องจากต้องการเปิดมุมมองทางภาษา ได้รับประสบการณ์การใช้ชีวิตโดยตรงจากต่างประเทศ ได้สัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และเรียนรู้ต่างวัฒนธรรมและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชยธิดา นนท์เมธาวีวัฒน์ และคณะ (2565: 78) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักศึกษาพยาบาลผ่านโครงการแลกเปลี่ยนและเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างวัฒนธรรม พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดี มั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ และมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษในโครงการแลกเปลี่ยนและเพิ่มพูนประสบการณ์ในต่างประเทศ

5. การพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลที่เน้นฝึกใช้งานจริง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลจะต้องบูรณาการผ่านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอน และการจัดโครงการฝึกอบรม จะช่วยให้นักศึกษาใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อดิจิทัล และสื่อสังคมออนไลน์ในการเรียน ศึกษาหาความรู้ การนำเสนอข้อมูล การใช้ชีวิตประจำวัน และสามารถนำไปใช้ในการทำงานในอนาคตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ข้อมูลมีความปลอดภัย และมีความรับผิดชอบ นอกจากนี้ ควรจัดทดสอบวัดระดับความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างความมั่นใจว่านักศึกษาจะมีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้งานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงผลการทดสอบสามารถนำไปออกแบบและปรับปรุงการจัดโครงการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ควรพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ติดตั้งโปรแกรม และอุปกรณ์ตามความต้องการจำเป็น ถูกลิขสิทธิ์ มีความทันสมัย เพียงพอ และมีความปลอดภัย เพื่รองรับการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณฤทธิ จิงสมาน (2566: 206) ได้ศึกษาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า การส่งเสริมให้

ความรู้ความเป็นพลเมืองดิจิทัลผ่านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษา วิทัศน์สำหรับจัดการเรียนการสอนและแหล่งข้อมูลทางการศึกษาต่างๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มณีโชติรส เกิดปัญญา และसानนท์ นิมนต์ (2562: 73) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษาตามกรอบมาตรฐานสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พบว่า พัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วยการจัดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในรายวิชา จัดการเรียนการสอนผ่านระบบ e-learning พัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมเพื่อการค้นคว้าข้อมูล และจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญัฐฐา ผิวมา, ปรีศนา มัชฌิมา และสายสุตา ปันตระกูล (2559: 241) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต พบว่า จะต้องอาศัยความร่วมมือตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัย หลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมหาวิทยาลัยพัฒนาระบบเครือข่าย จัดให้มีอุปกรณ์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาได้ใช้ในการฝึกใช้งานและจัดอบรมการใช้งานระบบสารสนเทศที่ทันสมัยให้อาจารย์เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่นักศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณิชภา เจริญรูป, พัชรินทร์ รุจิรานุกูล และสุรีย์มาศ สุขกลี (2567: 118) ได้ศึกษาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี พบว่า แนวทางในการพัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลมหาวิทยาลัยควรจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักศึกษา และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ (2567: 51) ได้ศึกษาทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ควรส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้กับนักศึกษาเนื่องจากการรับรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาจะส่งผลต่อทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัล

6. การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนา นักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรมจะต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน มีแผนงานโครงการพัฒนานักศึกษา ที่บูรณาการและสอดแทรกในรายวิชาเรียน จัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนานักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพที่เน้นการลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนงบประมาณการจัดโครงการอย่างเพียงพอ และประเมินผลโครงการเพื่อนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่งเสริม ยกย่องเชิดชูเพื่อเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารและอาจารย์ปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมจะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ และมีแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วัลลณี นาคศรีสังข์, สุพัตรา ไตรอุดมศรี และตรีตาภรณ์ สร้อยสังวาลย์ (2560: 43) ได้ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 พบว่า สถาบัน จะต้องกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีนโยบายส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และจัดทำแผนพัฒนา นักศึกษาในลักษณะโครงการและกิจกรรมโดยใช้วงจรคุณภาพที่มีความครอบคลุมทั้งการเรียนการสอนและ กิจกรรมเสริมหลักสูตร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รุ่งนภา ตั้งจิตเรจริญกุล และคณะ (2560: 148) ได้ศึกษาแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย พบว่า การปลูกฝังคุณธรรม

โดยให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการด้านคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม นักศึกษาผ่านสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรนิภา จันทน์น้อย และคณะ (2559: 261-262) ได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดแทรกหรือบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละรายวิชา ผู้บริหารและอาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีให้นักศึกษาจัดกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง และจัดฝึกอบรมจรรยาบรรณในวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อให้นักศึกษามีแนวทางปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกรียงไกร ธุระพันธ์ และคณะ (2558: 13) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประเทศไทย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผ่านการจัดหลักสูตรฝึกอบรมและเน้นฝึกปฏิบัติจริง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุทัย ชุมเหล็ก, วิเศษ ปญญาชิโร และกมล บุตรชารี (2563: 69) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า แนวทางการพัฒนาจะต้องกำหนดนโยบายให้มีการจัดกิจกรรมโดยเน้นให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม จัดโครงการอบรมหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักศึกษาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรเดช สมิตธิพรพรรณ (2559: 43-44) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต พบว่า มหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรม สนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการตามวงจรคุณภาพและประเมินผลที่ได้รับเพื่อปรับปรุงโครงการต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเกณฑ์ EdPEx คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แบ่งเป็น 6 แนวทาง ได้แก่

1. พัฒนาหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น ควรกำหนดให้ปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้และบริหารจัดการให้อาจารย์นำผลลัพธ์การเรียนรู้ไปออกแบบรายวิชาจัดการเรียนการสอน และมีตัวชี้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่วัดผลระหว่างเรียนและหลังเรียน รวมถึงส่งเสริมและผลักดันให้อาจารย์จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ Work-integrated Learning
2. พัฒนาอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญ ดังนั้น ควรกำหนดโครงสร้างให้มีผู้บริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบกำหนดทิศทาง ประชาสัมพันธ์หลักสูตรฝึกอบรม และพัฒนาสมรรถนะเพื่อรองรับการสอน การวิจัย และการขับเคลื่อนแผนกลยุทธ์ สนับสนุนงบประมาณตามความจำเป็นและเพียงพอ ปรับสัดส่วนภาระงานสอน

และวิจัยให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีความเหมาะสม สร้างทัศนคติในการทำวิจัยว่าเป็นภาระงานและภารกิจหลักขององค์กร จัดให้มีการฝึกอบรมด้านการวิจัย มีระบบพี่เลี้ยง และสร้างขวัญกำลังใจด้วยการยกย่องชมเชย

3. พัฒนานักศึกษาให้มีทักษะทางวิชาชีพ ดังนั้น ควรพัฒนาหลักสูตรโดยกำหนดให้มีการฝึกงานหรือปฏิบัติสหกิจศึกษา คัดเลือกสถานประกอบการที่ตรงกับสาขาวิชาและมีคุณภาพมาตรฐาน ส่งเสริมให้นักศึกษาทุกคนได้ฝึกงานหรือปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยจัดช่วงเวลาที่เหมาะสม

4. พัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะสากล ดังนั้น ควรจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ เปิดรับนักศึกษาชาวต่างชาติเพื่อร่วมเรียน จัดให้มีโครงการพัฒนาสมรรถนะสากล จัดสรรทุนสนับสนุนและส่งเสริมให้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนในต่างประเทศ จัดให้มีการฝึกงานหรือปฏิบัติสหกิจในต่างประเทศ จัดโปรแกรมร่วมเรียนในรายวิชากับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยเทียบโอนรายวิชาและกิจกรรมเป็นหน่วยกิตได้

5. พัฒนานักศึกษาให้มีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น ควรบูรณาการการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลผ่านการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา จัดโครงการฝึกอบรมให้กับอาจารย์และนักศึกษา พัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ติดตั้งโปรแกรม และอุปกรณ์เพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้า รวมถึงจัดให้มีการทดสอบวัดระดับความรู้ความสามารถของนักศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

6. พัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น ควรส่งเสริมให้อาจารย์บูรณาการคุณธรรมและจริยธรรมในรายวิชาหรือกำหนดให้นักศึกษาทุกคนผ่านโปรแกรมหรือโครงการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เอกสารอ้างอิง

กมล โพธิเย็น. (2564). **Active Learning: การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21.** วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 19 (1), 11-28.

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). กฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: https://www.mhesi.go.th/images/2565/T_1390028.PDF

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6940-2022-07-22-02-54-49>

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: <https://www.ops.go.th/th/ches-downloads/edu-standard/item/6942-2022-07-22-03-17-22>
- เกรียงไกร ธุระพันธ์, กฤตติกา แสนโกชน, อนุชา นิลประพันธ์ และประจัญ กิ่งมิ่งแฮ. (2558). การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 10 (32), 13-22.
- เกษตรชัย และหิม. (2558). *การประยุกต์ใช้โปรแกรม R เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จรัสศรี เพ็ชรคง. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. 10 (2), 199-211.
- จิรเดช สมितिพรพรรณ. (2559). พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*. 3 (1), 43-58.
- ชยธิดา นนท์เมธาวัดน์, โรชินี อุปรา, ชลธิชา อมาตยคง, เอกชัย กันธะวงศ์ และกิตติพร เนาว์สุวรรณ. (2565). ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักศึกษาพยาบาลผ่านโครงการแลกเปลี่ยนและเพิ่มพูนประสบการณ์ต่างวัฒนธรรม. *วารสารเกื้อการุณย์*. 29 (1), 77-88.
- ชุดิกาญจน์ เพ็ชรแก้ว, อัสมัน แดอาลี, ยูโซะ ตาละ และยามูดิน สาละ. (2564). การประเมินผลโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาของคณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*. 13 (2), 453-467.
- ฐิตีมา ญาณะวงษา, สมเกียรติ อินทสิงห์, สุนีย์ เงินยวง และน้ำผึ้ง อินทะเนตร. (2564). หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์: แนวทางใหม่สำหรับหลักสูตรอุดมศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. 15 (2), 279-291.
- ณฤทธิ์ จิงสมาน. (2566). ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 10 (12), 197-208.
- ณัฐภา ผิวมา, ปรีศนา มัชฌิมา และสายสุตา บัณฑิตระกุล. (2559). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 8(ฉบับพิเศษ), 234-247.
- ณิชาภา เจริญรูป, พัชรินทร์ รุจิรานุกูล และสุรีย์มาศ สุขกลี. (2567). ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ*. 11 (1), 106-119.
- ไตรถิกา นุ่นเกลี้ยง. (2566). การพัฒนาตัวชี้วัดและแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารวิชาการ ปชมท*. 12 (1), 1-10.

- ทัชชา ปัญญารัตน์ และยงยุทธ ยะบุญธง. (2567). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน. *วารสารศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. 8 (2), 35-49.
- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2567). ทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 43 (1), 43-53.
- นงนุช ไชยผาสุก, วีรวิชัย เลิศรัตน์ธำรงกุล, ศุภิกา ประเสริฐพร, ดาภาญ์ดา อรัญมาลา และศุภกร ใหม่คามิ. (2567). การพัฒนาหลักสูตรการตลาดตามแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ กรณีศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 14 (1), 162-175.
- นราธิป อีธรรณธร และธนวัฒน์ บุรีรัตน์. (2564). การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะตามสายงานและสมรรถนะด้านการบริหารของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีธรรมราช. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*. 27 (4), 77-90.
- นราธิป อีธรรณธร. (2558). กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคใต้ตอนบน. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*. 7 (1), 1-12.
- บุญยวีร์ โชคประเสริฐสม, วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนานรงค์ และศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. (2565). แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 4 (4), 170-180.
- ปรีชา พินขุนศรี. (2558). ระบบการจัดการสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*. 21 (1), 12-21.
- พรชลิศา ยะจะนะ. (2564). การศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 7 (9), 287-302.
- พรนิภา จันทรน้อย, วีระศักดิ์ ชมภูคำ, ประวัติ พื้นผาสุข และเรืองวิทย์ นนทภา. (2559). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*. 10 (4), 261-273.
- พรรณวร บุญประเสริฐผล, สุดาภาญจน์ ปัทมดิลก, วารรัตน์ แก้วอุไร และอมรรัตน์ วัฒนาธร. (2553). การพัฒนารูปแบบการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 12 (3), 53-76.
- พิชัย แก้วบุตร. (2564). การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาจีนตามแนวทาง Outcome-Based Education (OBE) กรณีศึกษาหลักสูตรภาษาจีนเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. 13 (1), 236-264.

- พิเชษฐ์ พินิจ, อนุศิษฐ์ อันมานะตระกูล และเอกรัตน์ รวยรวย. (2566). การรู้การประเมิน: การประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ และการกำหนดเกรดที่ถูกต้องและเป็นธรรมตามแนวคิดการจัดการศึกษาแบบเน้นผลลัพธ์. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยี*. 3 (1), 6-20.
- มณีโชติรส เกิดปัญญา และसानนท์ ฉิมมณี. (2562). แนวทางการพัฒนานักศึกษาตามกรอบมาตรฐานสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*. 6 (1), 73-80.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2563). เกณฑ์ประกันคุณภาพหลักสูตรของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เวอร์ชัน 4, ออนไลน์. สืบค้น 22 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: <https://qa.psu.ac.th/cuptqa.php>
- มัลลิกา เกตุขรรค์, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และวิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์. (2558). การศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 43 (1), 112-127.
- มานะ สีนธวงษานนท์ และนัฐยา บุญกองแสน. (2566). การจัดทำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (OBE) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 17 (2), 470-482.
- รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล, วิชุดา กิจธรรม, สุริพร อนุศาสนนันท์, พิกุล เอกวางกูร และจันทร์เพ็ญ ตั้งจิตรเจริญกุล. (2560). การศึกษาแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 23 (1), 147-168.
- วัลลภี นาคศรีสังข์, สุพัตรา ไตรอุดมศรี และตรีตาภรณ์ สร้อยสังวาลย์. (2560). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 27 (ฉบับพิเศษ), 32-45.
- สมชาย เทพแสง, กันต์ฐมนิญา นฤโฆษกิตติภักดี และอัจฉริยา เทพแสง. (2566). การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based Education (OBE): คุุณแจสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา*. 2 (1), 39-51.
- สุชน ยี่มรัตน์บวร. (2564). การศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา กรณีศึกษา คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. *วารสารวิชาการสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจฉัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 20 (3), 29-45.
- สุทธิพร สายทอง. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กลุ่มภาคเหนือตอนบน. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*. 8 (2), 129-139.
- สุธน วงค์แดง. (2567). การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (OBE). *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*. 18 (1), 234-251.

- อัญชลี สารรัตน์. (2559). การศึกษาเชิงสังเคราะห์เกี่ยวกับสมรรถนะสากล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 39 (3), 1-13.
- อุทัย ขุมเหล็ก, วิเศษ ปัญญาวิโร และกมล บุตรขารี. (2563). การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา. *วารสารปัญญา*. 27 (1), 69-81.